

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปผล อภิปรายผล และเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 5.2 วิธีการดำเนินการวิจัย
- 5.3 สรุปผลการวิจัย
- 5.4 อภิปรายผลการศึกษาวิจัย
- 5.5 ข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

5.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2567 ครูจำนวน 1,014 คน (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1, 2567 : ออนไลน์)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2567 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และ

มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 285 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นของการสุ่ม หลังจากนั้นคัดเลือกครูของแต่ละโรงเรียนตามขนาดของสถานศึกษาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยในการสุ่ม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 25 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงจุดประสงค์ (IOC) ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.56 ถึง 0.89 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงจุดประสงค์ (IOC) ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.15 ถึง 0.80 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย และส่งคิวอาร์โค้ดของแบบสอบถาม เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบแบบสอบถามออนไลน์ได้สะดวกขึ้น โดยวิธีการส่งเครื่องมือด้วยตนเอง พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ให้โรงเรียนตอบกลับแบบสอบถามออนไลน์ และ เก็บรวบรวมข้อมูลไว้ โดยผู้วิจัยกำหนดวันในการตอบกลับแบบสอบถามออนไลน์

3. ผู้วิจัยได้รับการตอบแบบสอบถามและมีความสมบูรณ์ครบ 285 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณสถิติต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. การวิเคราะห์ความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)
4. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้วยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

5.3 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.38)
2. ความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.35)
3. ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษา กับความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการตระหนักถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.76 สามารถพยากรณ์ความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ได้ร้อยละ 57 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถสร้างสมการในการพยากรณ์หรือสมการถดถอยได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\begin{aligned}\hat{Y} &= a + b_1X_1 + b_3X_3 + b_4X_4 \\ &= 1.32 + 0.19 X_1 + 0.17 X_3 + 0.21 X_4\end{aligned}$$

และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\begin{aligned} \hat{Z}_y &= \beta_1 Z_{x1} + \beta_3 Z_{x3} + \beta_4 Z_{x4} \\ &= 0.27 Z_{x1} + 0.20 Z_{x3} + 0.25 Z_{x4} \end{aligned}$$

5.4 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการตระหนักถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วมกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการแสดงบทบาทของผู้นำเชิงปฏิรูปในทุกด้านอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะด้านการตระหนักถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับความแตกต่างของบุคลากรแต่ละคน การให้การสนับสนุนเฉพาะบุคคล และการยอมรับในความสามารถและศักยภาพของครู ส่งผลให้บุคลากรรู้สึกได้รับการเคารพและให้เกียรติในฐานะผู้มีคุณค่าในองค์กร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมความสุขในการทำงานของครู นอกจากนี้ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ซึ่งมีค่าเฉลี่ยในระดับมากเช่นกัน สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสามารถทำหน้าที่เป็นแบบอย่างที่ดี มีหลักการ มีความซื่อสัตย์ และยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งส่งผลให้ครูเกิดความเชื่อมั่นในผู้นำ และพร้อมที่จะปฏิบัติงานภายใต้แนวทางที่ผู้บริหารกำหนดไว้ ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เถลิงศักดิ์ อาจธรรม และคณะ (2565 : 62) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูอยู่ในระดับมาก โดยมีภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์อยู่ในลำดับสูงสุด และยังสอดคล้องกับ พิมพชนก เกื้อนโทสาร และพิมพ์อร สดเอี่ยม (2567 : 870-871) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับความสุขในการทำงานของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงาน ได้แก่ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การกำหนดทิศทางการทำงานร่วมกัน และการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปด้านการสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วมกัน และการกระตุ้นทางปัญญา นอกจากนี้ วศิน พรหมพิทักษ์กุล และพินัย วิถีสวัสดิ์ (2562 : 25) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปมีอิทธิพลอย่างชัดเจนต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา โดยเฉพาะในด้านที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศองค์กรและความเป็นผู้นำที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอิสเมล และคณะ (Ismail et al., 2023 : 577)

ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมในประเทศมาเลเซีย และพบว่าภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ซึ่งเป็นดัชนีชี้ว่าผู้นำมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนโรงเรียนอย่างมีวิสัยทัศน์ อภิปรายสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสามารถปฏิบัติตามบทบาทของผู้นำเชิงปฏิรูปในทุกด้านได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะในด้านการตระหนักถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นถึงความใส่ใจในความแตกต่างระหว่างบุคลากร การสนับสนุนเฉพาะราย และการเคารพในศักยภาพของครูแต่ละคน ซึ่งนำไปสู่การยอมรับ ความรู้สึกมีคุณค่า และส่งเสริมความสุขในการทำงานของครูในภาพรวม ขณะเดียวกันด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ที่อยู่ในระดับสูงเป็นลำดับถัดมา บ่งชี้ว่าผู้บริหารสามารถเป็นต้นแบบทางคุณธรรม ซื่อสัตย์ และมีหลักการในการบริหารจัดการ ซึ่งทำให้ครูเกิดความไว้วางใจและยินดีปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อการขับเคลื่อนโรงเรียนในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และการสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วมกัน ก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน สะท้อนถึงความสามารถของผู้บริหารในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วม และการกำหนดทิศทางขององค์กรร่วมกับครู ซึ่งมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับความสุขในการทำงาน

2. ผลการวิเคราะห์ความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการมีสุขภาพกายที่ดี ด้านการติดต่อสัมพันธ์ที่ดี และด้านความเหมาะสมของค่าตอบแทน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีการดูแลสุขภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง อาจเกิดจากความตระหนักในบทบาทหน้าที่ที่ต้องดูแลและให้ความรู้แก่นักเรียน จึงจำเป็นต้องมีสุขภาพที่ดีควบคู่ไปกับการทำงาน อีกทั้งสถานศึกษาหลายแห่งอาจมีการสนับสนุนด้านกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ เช่น การออกกำลังกายหรือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งส่งผลให้ครูมีความพึงพอใจใน ด้านสุขภาพของตนเอง ในด้านการติดต่อสัมพันธ์ที่ดี ครูมีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหาร นักเรียน และผู้ปกครอง ซึ่งช่วยส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่เป็นมิตรและเกื้อกูลกัน อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู โดยเฉพาะในบริบทของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ที่ต้องอาศัยความร่วมมือและการประสานงานระหว่างครูอย่างใกล้ชิด ด้านความเหมาะสมของค่าตอบแทน แม้ว่าจะเป็นปัจจัยที่อยู่อันดับสุดท้ายในลำดับค่าเฉลี่ย แต่ยังคงอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจแสดงให้เห็นว่า ครูมีความพึงพอใจในระดับหนึ่งต่อค่าตอบแทนที่ได้รับ โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาควบคู่กับความมั่นคงในอาชีพ สวัสดิการ และโอกาสความก้าวหน้าในสายงานราชการ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทธิชัย ศรีโพธิอมรพงษ์ และคณะ (2566 : 805-806)

กล่าวว่า ความสุขในการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน และมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ด้านอารมณ์เชิงบวก ด้านการติดต่อสัมพันธ์ และด้านสุขภาพทางกายและใจ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า สุขภาวะทั้งทางกายและใจ รวมถึงความสัมพันธ์ในที่ทำงาน เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู นอกจากนี้ งานวิจัยของ พิมพ์ชนก เกื่อนโทสาร และพิมพ์อร สดเอี่ยม (2567: 870-871) กล่าวว่า ความสุขในการทำงานของครูมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเน้นด้านการสนับสนุน ความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานร่วมกันอย่างมีเป้าหมายร่วม ส่งผลให้ครูรู้สึกมีคุณค่าและมีแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เวอร์กานา และฟิเทรียนี (Virgana & Fitriani, 2025 : 1065) ที่พบว่า สภาพแวดล้อมในการทำงานและความพึงพอใจในงาน มีอิทธิพลเชิงบวกต่อสมรรถนะ ของครู ซึ่งรวมถึงมิติด้านสุขภาพกายที่ดี และงานวิจัยของ อิสเมล และคณะ (Ismail et al., 2023 : 577) ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปที่ส่งเสริมแรงบันดาลใจมีความสัมพันธ์กับความมีประสิทธิภาพในโรงเรียน ซึ่ง ย่อมรวมถึงการดูแลสุขภาพครูในภาพรวมด้วย อภิปรายสรุปได้ว่า ความสุขในการทำงานของครูไม่ได้เกิด จากปัจจัยด้านวัตถุเพียงอย่างเดียว แต่เป็นผลลัพธ์จากองค์ประกอบหลายด้านที่มีความเชื่อมโยงกัน ทั้ง ด้านสุขภาพ สัมพันธภาพ และความพึงพอใจในสถานภาพหน้าที่การงาน โดยเฉพาะในบริบทของ โรงเรียนระดับประถมศึกษาซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือ ความเข้าใจ และบรรยากาศที่เกื้อกูลกันอย่างมาก นอกจากนี้ ความสุขของครูยังได้รับอิทธิพลจากบริบทของภาวะผู้นำในโรงเรียนที่เอื้อต่อการสนับสนุน และสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ดังนั้น การเสริมสร้างความสุขในการทำงานของครูควรพิจารณาทั้ง ด้านบุคคลและระบบองค์กรควบคู่กัน เพื่อส่งเสริมศักยภาพและคุณภาพของการจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษากับ ความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พิจารณา รายด้าน พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่ ด้านการสร้าง แรงบันดาลใจให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการตระหนักถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ตัวแปรทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงาน ของครู เป็นไปตามสมมติฐานของงานวิจัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจให้เกิด วิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็น เพราะ ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการสื่อสารวิสัยทัศน์อย่างชัดเจน และสามารถสร้าง แรงจูงใจให้ครูมีส่วนร่วมในการบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ส่งผลให้ครูรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร มีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน และมีความสุขในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ การกระตุ้นทางปัญญาโดย เปิดโอกาสให้ครูกิจวิเคราะห์และพัฒนาตนเองอย่างอิสระ ก็ช่วยสร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน ส่งเสริมความมั่นใจและความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ในขณะเดียวกัน การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ของ

ผู้บริหาร เช่น การยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม และการเป็นแบบอย่างที่ดี ทำให้ครูเกิดความเชื่อมั่นในผู้นำ และรู้สึกมั่นคงทางจิตใจเมื่ออยู่ภายใต้การบริหารที่โปร่งใสและน่าเชื่อถือ ส่งผลทางอ้อมต่อความสุขในการทำงานผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ชนก เกื่อนโทสาร และพิมพ์อร สดเอี่ยม (2567 : 870-871) ซึ่งพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความสุขในการทำงานของครู และสามารถทำนายความสุขในการทำงานได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะในด้านการกำหนดทิศทางการทำงานร่วมกัน และการสื่อสาร ซึ่งตรงกับด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมและการกระตุ้นทางปัญญา เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ธิปไตย ทั่นแสง และมัทนา วัฒนอมศักดิ์ (2562 : 412) กล่าวว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยบทบาทผู้นำที่เข้าใจและเคารพความเป็นปัจเจกของครูสามารถเสริมสร้างบรรยากาศการทำงานที่มีความสุขได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เถลิงศักดิ์ อัจธรรม และคณะ (2565 : 62) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปกับกรอบความคิดแบบเติบโตของครูในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนนทบุรี พบว่า ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับกรอบความคิดแบบเติบโตของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยนี้ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานของครู โดยเฉพาะในด้านการสร้างแรงบันดาลใจและการกระตุ้นทางปัญญา สะท้อนว่าผู้นำที่มีวิสัยทัศน์สามารถส่งเสริมทั้งทัศนคติและพฤติกรรมเชิงบวกของครู อันเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสุขในการทำงาน วศิน พรหมพิทักษ์กุล และพินัย วิถีสวัสดิ์ (2562 : 25) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปและบรรยากาศองค์การที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในวิทยาลัยทองสุข โดยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปสามารถทำนายประสิทธิภาพการปฏิบัติงานได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในด้านการสนับสนุน บรรยากาศที่อบอุ่น และความเป็นผู้นำแบบที่ทีมงาน ซึ่งสามารถสะท้อนถึงลักษณะของผู้นำที่ใกล้เคียงกับแนวคิดผู้นำเชิงปฏิรูปในงานวิจัยนี้ โดยเฉพาะด้านการตระหนักถึงความ เป็นปัจเจกบุคคล และการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ซึ่งแสดงถึงการสร้างความไว้วางใจ และส่งเสริมศักยภาพของครูอย่างมีเป้าหมาย ร่วมส่งผลต่อระดับความสุขในการทำงานที่สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อะคาร์ และอัสทูนเนอร์ (Akar & Ustuner, 2019 : 309) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้พฤติกรรมผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารโรงเรียนกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในประเทศตุรกี พบว่า พฤติกรรมผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารส่งผลเชิงบวกโดยตรงต่อการรับรู้คุณภาพชีวิตการทำงาน ของครู และยังส่งผลโดยอ้อมผ่านความยุติธรรมองค์กรและการสนับสนุนองค์กร สอดคล้องกับ ผลการศึกษาที่แสดงให้เห็นว่า ผู้นำเชิงปฏิรูปมีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานของครูในระดับปานกลาง โดยเฉพาะด้านการสื่อสารวิสัยทัศน์ร่วมและการมีอุดมการณ์ในการเป็นผู้นำ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูทั้งในด้านจิตใจและความรู้สึกมั่นคงในหน้าที่

การงาน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิลสัน และคณะ (Wilson et al., 2023 : 1) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมวัฒนธรรมโรงเรียนในทางบวกและแรงจูงใจในบุคลากร ซึ่งช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีภายในองค์กรและความสุขในการทำงานของครู อภิปรายสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการสร้างความสุขในการทำงานของครู โดยเฉพาะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีคุณธรรม ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และเคารพในความเป็นตัวตนของครูจะสามารถสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ส่งเสริมให้ครูรู้สึกมีคุณค่า มีแรงจูงใจ และพึงพอใจในวิชาชีพ

4. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เป็นไปตามสมมติฐานของงานวิจัย เนื่องจากภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการตระหนักถึงความเป็นปัจเจกบุคคล สามารถพยากรณ์ความสุขในการทำงานของครูได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าลักษณะของภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปเอื้อต่อการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ส่งเสริมความรู้สึกมีคุณค่าและความพึงพอใจของครูในสถานศึกษา ผู้นำที่สามารถสื่อสารวิสัยทัศน์ เป็นแบบอย่างที่มีอุดมการณ์ และให้ความสำคัญกับความแตกต่างเฉพาะบุคคล จะทำให้ครูรู้สึกมั่นใจ ภาคภูมิใจ และมีแรงจูงใจในการทำงาน ส่งผลต่อระดับความสุขในการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฟิรพัทธ์ วาณิชยชาติ และพิพัฒน์ นนทนาธรณ์ (2560 : 41) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการศึกษาชั้นสูงของกองทัพเรือ พบว่าภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมและประสิทธิผลในการทำงานในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษานี้ที่แสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปสามารถส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงบวกของครู โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในบทบาทวิชาชีพของตนเอง ปฏิมา ถนิมกาญจน์ และคณะ (2561 : 89) พบว่า ผู้นำเชิงปฏิรูปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลาออกของบุคลากร โดยมีวัฒนธรรมองค์กรเป็นตัวแปรคั่นกลาง สะท้อนให้เห็นว่า หากผู้นำสามารถสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เหมาะสม จะช่วยลดความเครียด เพิ่มความสุข และลดอัตราการลาออกของบุคลากรได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยนี้ที่แสดงว่าผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปสามารถส่งเสริมสร้างความสุขในการทำงานของครูได้ในทางตรง นอกจากนี้ อัคเดมีร์ (Akdemir, 2020 : 72) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำเชิงปฏิรูปกับการรับรู้ความยุติธรรมองค์กรของครู พบว่ามีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะมิติการเป็นแบบอย่างของผู้นำ ซึ่งสอดคล้องกับด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ในงานวิจัยนี้ที่สามารถพยากรณ์ความสุขในการทำงานของครูได้อย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน ตรินิงซิท และคณะ (Triningsih et al., 2023 : 401) กล่าวว่า การเป็นผู้นำแบบปฏิรูปมีผลกระทบโดยตรงต่อพฤติกรรมความเป็นพลเมืององค์กร (OCB) และผลกระทบโดยอ้อมผ่านความมีประสิทธิภาพตนเอง แสดงให้เห็นว่า ผู้นำที่ส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่องจะสามารถสร้าง

สภาพแวดล้อมที่ทำให้ครูมีความสุขในการทำงาน และรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โคซคุน และคณะ (Coskun et al., 2023 : 193) กล่าวว่า พฤติกรรมผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับระดับความมุ่งมั่นในองค์กรของครู ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปสามารถเสริมสร้างแรงจูงใจและความผูกพันในองค์กรของครู ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของความสุขในการทำงานตามแนวคิดในงานวิจัยนี้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลสัน และคณะ (Wilson et al., 2023 : 1) ที่พบว่าภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปเป็นรูปแบบการนำที่ส่งผลเชิงบวกอย่างชัดเจน โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างแรงจูงใจในบุคลากรกับการส่งเสริมวัฒนธรรมโรงเรียนในทางบวก ซึ่งส่งผลให้บุคลากรมีความสุขในการทำงาน สามารถอภิปรายสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เป็นไปตามสมมติฐานของงานวิจัย โดยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูป ได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการตระหนักถึงความเป็นปัจเจกบุคคล สามารถพยากรณ์ระดับความสุขในการทำงานของครูได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สะท้อนให้เห็นว่าลักษณะของผู้นำที่เน้นคุณธรรม การมีวิสัยทัศน์ และการเคารพความแตกต่างของครูแต่ละคน เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างความรู้สึกมั่นใจ ภาคภูมิใจ และแรงจูงใจในการทำงานของครู อันนำไปสู่ความสุขในการทำงานของครู

5.5 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ควรนำผลการศึกษาไปใช้และศึกษาค้นคว้าวิจัย ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาภาวะผู้นำเชิงปฏิรูป เช่น การมีวิสัยทัศน์ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม และการพัฒนานวัตกรรมในการบริหารงาน โดยเน้นการสื่อสารและการสนับสนุนครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความสุขในการทำงานของครูในสถานศึกษา
2. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการจัดอบรมเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงปฏิรูป และความสุขในการทำงานให้แก่ผู้บริหารและครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายมีความเข้าใจตรงกันและร่วมกันพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรพิจารณานำผลการวิจัยไปใช้ประกอบในการกำหนดนโยบายหรือแนวทางการพัฒนาผู้นำสถานศึกษาที่สามารถสร้างความสุขและความพึงพอใจให้แก่ครูในระยะยาว
4. ในการวิเคราะห์องค์ประกอบหรือปัจจัยด้านของตัวแปรพยากรณ์และตัวแปรเกณฑ์ ควรมีการจัดกลุ่มตามความสอดคล้องกัน ก่อนนำไปวิเคราะห์ความถี่และร้อยละ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นหรือระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบผลของภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปที่มีต่อความสุขในการทำงานของครูในบริบทที่ต่างกัน
2. ศึกษาภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปในระยะยาวว่ามีผลต่อความสุขในการทำงานของครูอย่างไรในช่วงเวลาหลายปี เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของผลการวิจัยเมื่อมีการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง
3. ศึกษาภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อตัวแปรอื่นที่ตอบสนองนโยบายองค์กรแห่งความสุข เช่น แรงจูงใจในการทำงานของครู การเป็นองค์กรแห่งความสุข เป็นต้น

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี